

Lausuntopyyntö mietinnöistä koskien yhdenvertaisuuslain osittaisuudistusta (VN/3528/2021)

Oikeusministeriö pyysi Miesjärjestöjen keskusliitolta lausunto mietinnöistä koskien yhdenvertaisuuslain osittaisuudistusta. Mietinnöissä esitetään muun muassa, että yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnittelu ja yhdenvertaisuuden edistäminen laajennetaan koskemaan myös varhaiskasvatusta ja varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntuottajia, ja että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voisi määrätä hyvitystä syrjinnän uhrille.

LAUSUNTO

Miesjärjestöjen keskusliitto näkee yleisesti, että yhdenvertaisuuden edistämisen tarkoitus on hyvä. Keinojen osalta on tärkeä arvioida myös sitä, milloin ne ovat ylimitoitettuja. Yhdenvertaisuuden tukeminen on enimmiltä osiltaan normaaliin kunnioittavaan kumppanuuteen perustuvaa kanssakäymistä ihmisten välillä, jonka edistäminen ei useimmiten edellytä erityistoimia. Varhaiskasvatukselle ei ole tarvetta lisätä byrokraattista painetta kasvattamaan jo valmiiksi usein varsin raskasta lakisääteisistä vastuista huolehtimisen taakkaa. Nykyinen opettajakoulutus sisältää riittävästi tietoa myös yhdenvertaisuudesta. Henkilöstöä voidaan tarvittaessa täydennyskouluttaa asiaan liittyvistä teemoista.

Emme näe tarpeellisenä sitä, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voisi määrätä hyvitystä syrjinnän uhrille. Oikeusasteita ja niihin liittyviä kustannuksia ei tarvita lisää. Hyvityksen määrääminen tulisi jatkossakin kuulua käräjäoikeuden tehtäviin. Lautakunnalta uhri saa tarvittaessa lausunnon voidakseen arvioida, kannattaako asiassa hakea hyvitystä oikeusprosessin myötä. Mikäli lautakunnalta lausunnon saaminen viivästyy kohtuuttomasti, ja se uhkaa estää oikeusprosessin käynnistämisen ajoissa, tulisi hyvityksen hakijan saada lisää aikaa asian hoitamiseen (huomioiden, missä vaiheessa hän on jättänyt lausuntopyynnön lautakunnalle).

On tarkoituksenmukaista, että kanteen nostamiselle ja hyvityksen hakemiselle on riittävä kynnyks. Näin vältetään asiattomien kanteiden ruuhkaltia, asiat tulee punnittua riittävällä painoarvolla ja sovittelullekin annetaan vankempi mahdollisuus. Sovittelu on useimmiten lautakunta- ja oikeuskäsittelyjä parempi tapa hoitaa riita-asioita. Sovittelu tukee ihmisten kykyä hoitaa vaikeatkin tilanteet yhdessä. Onnistunut sovittelu antaa molemmille osapuolille mahdollisuuden ymmärrykselle, anteeksipyyttämiselle ja anteeksiannolle. Lautakunta- ja oikeuskäsittelyt eivät useinkaan tähän kykene.

Lausuntopyynnöstä sosiaali- ja terveysministeriötä kiittäen, Helsingissä 6.5.2022

Miesjärjestöjen keskusliitto ry